

Försvarsutskottets betänkande

1978/79:17

med anledning av motion om sammansättningen av sårbarhetskommittén

I motionen 1978/79:1791 av Lennart Pettersson m. fl. (s) yrkas att riksdagen uttalar att den s. k. sårbarhetskommittén snarast kompletteras med företrädare för politiska partier.

Bakgrund

Enligt regeringens bemyndigande den 28 april 1977 tillkallade chefen för försvarsdepartementet sju ledamöter för att utreda frågan om datasystemens sårbarhet och föreslå åtgärder i syfte att minska denna.

Utredningen har antagit namnet sårbarhetskommittén (SÅRK). Dess arbete skall enligt direktiven (Dir 1977:56) bedrivas skyndsamt. I direktiven anförde departementschefen, statsrådet Eric Krönmark, bl. a. följande.

Av vad jag nu har sagt har framgått att ADB-teknikens användning i hög grad bidrar till att det moderna högindustrialiserade samhället blivit alltmer sårbart. Det har också framgått att utvecklingen kan få betydande säkerhetspolitiska konsekvenser. Sårbarheten kan vara kritisk inte enbart – eller ens främst – i krigslägen utan även i situationer då hot och påtryckningar riktas mot landet. Till bilden hör också de risker som är förenade med den i världen växande terrorismen. Datorsystemens sårbarhet kan därför utnyttjas mot samhället i alla situationer från djupaste fred till krigslägen av krafter i och utanför vårt land. Dessa frågor är därför av genomgripande betydelse för samhället och därmed också för totalförsvaret.

Trots den uppmärksamhet som hittills har ägnats säkerhetsfrågorna i samband med ADB är våra nuvarande kunskaper om säkerhetsproblemen i vid bemärkelse inte tillfredsställande. En tillräcklig överblick över dem saknas och en bättre samordning av säkerhetsfrågornas behandling måste komma till stånd. Jag finner det därför angeläget att tillsätta en kommitté med mer övergripande utredningsuppdrag. Denna bör allsidigt belysa den nya situation som har uppkommit och hur nödvändiga förbättringar skulle kunna ske. Arbetet skall även vara inriktat på framtiden och bör belysa hur sårbarhetsfrågorna skall beaktas redan vid planeringen av nya datorsystem.

Mot bakgrund av det ökade beroendet mellan samhällets olika sektorer måste arbetet inriktas på både offentlig och privat verksamhet.

Utredningsarbetet bör inledningsvis koncentreras till en kartläggning och utvärdering från säkerhetspolitisk synpunkt i vid bemärkelse. Denna utvärdering bör belysa hur utvecklingen på dataområdet påverkar samhällets känslighet för störningar och samhällets förmåga att motstå våld, skadegörelse och andra påtryckningar. Av särskilt intresse torde vara sådana frågor som rör koncentrationen av datorkraft till storstadsområden, samhällets

centrala databehandlingssystem, deras interna beroende av varandra och beroendet till system på den privata sektorn samt det framtida publika datanätet. En utgångspunkt för analysen kan vara den rapport om datorerna och samhällets sårbarhet som lagts fram av försvarsdepartementets sekretariat för säkerhetspolitik och långsiktplanering inom totalförsvaret.

Vidare bör övervägas behovet av möjlig dokumentation beträffande databehandlingssystemen och i förekommande fall huruvida det är nödvändigt och möjligt att ha tillgång till och vidmakthålla manuella rutiner vid eventuella driftstörningar.

Arbetet bör inte begränsas till persondatafrågor. Det är av vikt att kommittén även kartlägger flödet av andra data. I detta sammanhang bör även uppmärksammas i vad mån beroendeförhållanden av säkerhetspolitisk karaktär kan uppkomma vad gäller internationella databanker.

Sårbarhetskommittén lämnade i juni 1978 lägesrapporten (Ds Fö 1978:4) ADB och samhällets sårbarhet. Rapporten remissbehandlades under hösten 1978.

Motionen

Motionärerna slår fast att det alltmer framstår som en stor och viktig datapolitisk fråga att minska riskerna för en ökad sårbarhet i datasamhället. Enligt deras mening bör parlamentariker på ett tidigt stadium medverka i beslutsprocessen på det ganska komplicerade område som datatekniken utgör. De anser därför att företrädare för politiska partier bör ingå i sårbarhetskommittén och finner det vara helt klart att de slutsatser och lösningar som antyds i lägesrapporten är av den karaktären att kommittén snarast bör kompletteras med parlamentariker.

Utskottet

Sårbarhetskommittén tillkallades under våren 1977 och har till uppgift att arbeta skyndsamt. En lägesrapport lämnades till regeringen i juni 1978 och remissbehandlades under hösten 1978. Rapporten innehåller en kartläggning av sårbarhetsproblematiken och en sammanställning av slutsatser och bedömningar som det dittillsvarande arbetet lett fram till. Vidare redovisas vissa förslag i syfte att motverka sårbarheten och riktlinjer för det fortsatta arbetet.

I motionen föreslås att kommittén snarast skall kompletteras med företrädare för politiska partier. Ämnet behandlades i kammaren den 23 november 1978 med anledning av en fråga till försvarsministern.

Utskottet har inhämtat att sårbarhetskommittén nu arbetar med sitt slutbetänkande, som avses bli slutjusterat sommaren 1979 – senast i augusti.

Datorsystemens sårbarhet är en viktig samhällsfråga, inte minst i ett säkerhetspolitiskt perspektiv. En parlamentarisk medverkan i utredningsarbete om sårbarheten är i och för sig väl motiverad. Det grundläggande arbete

som nu pågår kan dock även bedrivas i nuvarande form, varvid resultaten på olika sätt värderas under medverkan av politiker. Med hänsyn även till att arbetet är långt framskridet och att en komplettering av kommittén måste medföra betydande förändring av tidsplanen finner utskottet att övervägande skäl talar för att motionen bör avslås.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionen 1978/79:1791.

Stockholm den 20 mars 1979

På försvarsutskottets vägnar

PER PETERSSON

Närvarande: Per Petersson (m), Bengt Gustavsson (s), Eric Holmqvist (s), Georg Pettersson (c), Gusti Gustavsson (s), Gudrun Sundström (s), Roland Brännström (s), Gunnar Oskarson (m), Åke Gustavsson (s), Evert Hedberg (s), Hans Lindblad (fp), Olle Aulin (m), Eric Hägelmark (fp) och Kalevi Wernebrink (c).

Reservation

Bengt Gustavsson, Eric Holmqvist, Gusti Gustavsson, Gudrun Sundström, Roland Brännström, Åke Gustavsson och Evert Hedberg (alla s) anser att sista stycket i utskottets anförande och utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

Datorsystemens sårbarhet är en viktig samhällsfråga, inte minst i ett säkerhetspolitiskt perspektiv. En parlamentarisk medverkan i utredningsarbete om sårbarheten är väl motiverad. Även om en förändring av sårbarhetskommitténs sammansättning torde påverka dess tidsplan anser utskottet att motionen bör bifallas.

Enligt utskottets mening bör sårbarhetskommittén snarast kompletteras med några företrädare för politiska partier. Vad utskottet nu har anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till motionen 1978/79:1791 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört om sårbarhetskommitténs sammansättning.

